

Inspectie Overheidsinformatie en
Erfgoed
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

De juiste papieren 3

Papieren achterstanden bij zelfstandig bestuursorganen en publiekrechtelijke beroeps- en bedrijfsorganen.

Overbrengen of vernietigen

Overheidsorganen zijn verplicht de onder hen berustende te bewaren archiefbescheiden na 20 jaar over te brengen naar een archiefbewaarplaats, of zorg te dragen voor de vernietiging van de daarvoor in aanmerking komende archiefbescheiden (Archiefwet art. 3 en 13).

Wanneer overbrenging niet tijdig plaatsvindt, komen de blijvend te bewaren archieven met vertraging beschikbaar voor raadpleging in archiefbewaarplaatsen. Het niet tijdig vernietigen van overheidsinformatie brengt onnodige kosten met zich mee. Ook bestaat het risico dat deze stukken onbedoeld in de openbaarheid raken.

Inhoud

Samenvatting 4

Inleiding 5

1.	Analyse monitor 2017-2018	6
1.1.	Omvang en aard van de achterstanden	6
1.2.	Afname in achterstanden	7
1.3.	Verborgen achterstanden	7
1.4.	Conclusie	7
2.	Geïnspecteerde organisaties	8
2.1.	Onbekend aantal meter achterstanden	8
2.1.1.	Bevindingen	8
2.1.2.	Interventie	8
2.2.	Organisaties die achterstanden niet wegwerken	8
2.2.1.	Bevindingen	8
2.2.2.	Interventie	8
2.3.	Grote achterstanden UWV	9
2.3.1.	Interventie	9
2.4.	Opgeheven PBO-organen	9
2.4.1.	Interventie	9
2.5.	TNO	9
2.5.1.	Interventie	9
2.6.	Gecertificeerde instellingen voor jeugdbescherming en jeugdreclassering	10
2.6.1.	Interventie	10
2.7.	Conclusie	10

Bijlage 11

Samenvatting

In 2018 heeft de Inspectie een nadere inventarisatie uitgevoerd naar achterstanden bij zbo's en publiekrechtelijke beroeps- en bedrijfsorganen (pbo-organen). Voor dit onderzoek is gebruik gemaakt van de rapportages van de monitor Overheidsinformatie 2017-2018. Organisaties met een openbaar gezagtaak die de monitor niet hebben ontvangen, zijn buiten dit onderzoek gelaten.

Van de in totaal 152 aangeschreven zbo's en pbo-organen hebben 55 organisaties aangegeven achterstanden te hebben in het bewerken van papieren archieven. Totaal betreft het ruim 86 km achterstanden. Het gaat om achterstanden op het gebied van zowel het selecteren als het vernietigen en/of overbrengen van archieven naar een rijksarchiefbewaarplaats. Van de 86 km is ca. 11,7 km papieren archief aangemerkt als blijvend te bewaren.

De opgegeven achterstanden waren niet van dusdanige aard dat een algemene inspectie naar papieren achterstanden is uitgevoerd. Naar aanleiding van de monitorresultaten heeft de Inspectie in 2019 enkele individuele organisaties benaderd en/of geïnspecteerd.

De Inspectie zal een aantal organisaties blijven volgen bij de voortgang van de aanpak van de achterstanden. Een eerstvolgende meetmoment is de Monitor Overheidsinformatie 2019-2020.

Inleiding

In het rapport De juiste papieren 2 (2017) heeft de Inspectie verslag gedaan van een inspectie naar de organisatie, de kwaliteit en het wegwerken van de archiefachterstanden bij de ministeries. In dit rapport merkte de Inspectie op dat er eveneens achterstanden bestaan bij de zelfstandig bestuursorganen (zbo's) en publiekrechtelijke beroeps- en bedrijfsorganen (pbo-organen). De inspectie had daarbij een nadere inventarisatie van deze achterstanden aangekondigd.

Iedere twee jaar doet de Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed (hierna: Inspectie) met de Monitor Overheidsinformatie een uitvraag naar de staat van het informatie- en archiefbeheer.¹ De monitor levert gegevens op over de ruim 300 organen van de centrale overheid die onder de werking van de Archiefwet 1995, en daarmee onder het toezicht van de Inspectie vallen. Mede op basis van de uitkomsten uit de monitor programmeert de Inspectie het toezicht, over het algemeen op thema's die eerder, in een omgevingsanalyse en risicoanalyse, als risicovol zijn gedefinieerd. Binnen deze thema's worden, op basis van een gecombineerde risico- en doelgroepenanalyse, inspecties bij organisaties uitgevoerd.

In dit inspectieprogramma is met behulp van de uitkomsten van de monitor 2017-2018 naar voren gekomen wat de omvang van de achterstanden is in het bewerken, vernietigen of overbrengen van papieren archief bij zbo's en pbo-organen. Voor deze organisaties zijn specifieke interventies gekozen om het nalevingsniveau te verhogen.

Dit verslag geeft inzicht in de wijze waarop de resultaten van de Monitor zijn geanalyseerd en welke interventies vervolgens gekozen zijn voor de doelgroepen.

¹ De tweejaarlijkse monitor van de Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed, een uitvraag bij organisaties die onder de werking van de Archiefwet vallen en daarmee onder het toezicht van de Inspectie.

1. Analyse monitor 2017-2018

1.1. Omvang en aard van de achterstanden

In dit onderzoek zijn de volgende typen organisaties meegenomen: zbo's, zowel privaatrechtelijk als publiekrechtelijk, en de pbo-organen. In totaal hebben 208 zbo's en pbo-organen de Monitor Overheidsinformatie 2017-2018 ingevuld.

In de monitor 2017-2018 hebben 55 zbo's en pbo-organen aangegeven in totaal 86.443 meter, oftewel ruim 86 km achterstanden te hebben in het bewerken van papieren archieven. Het gaat om achterstanden op het gebied van zowel het selecteren als het vernietigen en/of overbrengen van archieven naar een rijksarchiefbewaarplaats.² Het grootste gedeelte van de achterstanden (75 km) betreft de periode vanaf 1996.³

Van de 86 km is ca. 11,7 km papieren archief aangemerkt als blijvend te bewaren. Hiervan kunnen we 6,6 km bestempelen als achterstanden in overbrenging. De overige kilometers betreffen de periode vanaf 1996 en vormen grotendeels geen achterstanden in formele zin, omdat de overbrengingstermijn van 20 jaar nog niet verstreken is.

Overzicht van aantal organisaties en het meters achterstand			
	Aantal organisaties	Aantal meters	Waarvan blijvend te bewaren aantal meters
Pub ZBO	28	81662	8269
Priv ZBO	16	4625 (+2200) ⁴	3319
PBO-organen	11	156	93
TOTAAL	55	86443	11681

Tabel 1 Overzicht van aantal organisaties en het meters achterstand

Het UWV is verantwoordelijk voor het grootste deel van de opgegeven achterstanden. De organisatie heeft namelijk in de monitor aangegeven een achterstand te hebben van ruim 60 km te vernietigen archief uit de periode vanaf

² In het vervolg van dit rapport gebruiken we het begrip 'achterstanden' in deze algemene betekenis van achterstanden in de selectie en/of vernietiging en/of overbrenging (tenzij anders aangegeven).

³ De achterstanden in de periode vanaf 1996 betreffen grotendeels achterstanden in selectie of vernietiging

⁴ Deze 2200m zijn opgegeven in de open vragen door Stichting Jeugdbescherming Brabant. Zie hieronder voor voorgestelde interventies rond de organisaties voor jeugdbescherming.

1996.

Overige onderzoeksvragen leverden geen significante resultaten op. Een voorbeeld: er is geen significant verband tussen de grootte van de achterstanden en de manier waarop de achterstanden al dan niet worden weggewerkt (wegwerken door de organisatie zelf dan wel uitbesteding aan een externe partij).

1.2. Afname in achterstanden

De monitor 2017-2018 laat een geringe afname in totaal aantal meters achterstanden zien (ca. 3 km) ten opzichte van de monitor 2015-2016. Toen werd in totaal 89.527 meter achterstanden gemeld.

Soort organisaties	Totaal aantal m achterstand (monitor 2017)	Totaal aantal m achterstand (monitor 2015)
PBO (N=40)	156 (8)	204 (8)
Priv ZBO (N=111)	4.625 (14)	4.126 (18)
Pub ZBO (N=57)	81.662 (22)	85.197 (22)
Totaal (N=208)	86.443 (44)	89.527 (48)

Tabel 2 Soort organisaties en het meters achterstand

1.3. Verborgene achterstanden

Het valt uiteraard niet uit te sluiten dat bepaalde achterstanden niet zijn vermeld in de monitorresultaten. Een voorbeeld zijn de achterstanden die bij NWO bleken te bestaan. NWO is bezig de achterstanden weg te werken.

1.4. Conclusie

De geïnventariseerde achterstanden zijn niet van dusdanige aard dat de Inspectie het nodig vond om een algehele inspectie naar de papieren achterstanden bij ZBO's en PBO-organen te houden. Wel hebben de monitorresultaten geleid tot het benaderen van een aantal individuele organisaties.

2. Geïnspecteerde organisaties

Welke organisaties zijn benaderd en welke interventie is hierbij gehanteerd? In dit hoofdstuk worden achterstanden besproken die aanleiding gaven voor de Inspectie om contact op te nemen met de organisaties. De betrokken organisaties worden in een tabel weergegeven, te vinden in de bijlage bij dit rapport.

2.1. Onbekend aantal meter achterstanden

2.1.1. Bevindingen

Een aantal organisaties heeft in de monitor aangegeven achterstanden te hebben, maar hebben het aantal meters niet opgegeven. Hier bestaat het risico dat door onvoldoende zicht op de achterstanden, deze niet zullen worden aangepakt. Een paar van deze organisaties heeft sinds 2013 geen aantallen meters opgegeven (terwijl er wel sprake is van achterstanden).

2.1.2. Interventie

De Inspectie heeft de organisaties (zie tabel 3 in de bijlage) aangeschreven met het verzoek om alsnog een inschatting van het aantal meters op te geven of een verklaring te geven voor het ontbreken van de meteraantallen. Een aantal organisaties is inmiddels begonnen met de aanpak van de achterstanden. Bij enkele organisaties zal de inspectie de voortgang volgen.

2.2. Organisaties die achterstanden niet wegwerken

2.2.1. Bevindingen

11 organisaties hebben in de monitor gemeld dat ze geen actie ondernemen om de achterstanden weg te werken. Een aantal organisaties heeft toegelicht wat de reden hiervoor is. Sommige organisaties moeten eerst andere stappen zetten, zoals het vaststellen van een selectielijst, voordat ze kunnen overgaan op verwerking van achterstanden. Een paar organisaties geven aan andere prioriteiten te hebben of een gebrek aan budget of personeel.

2.2.2. Interventie

Op basis van de opgegeven hoeveelheden achterstanden en de reden om deze niet weg te werken, heeft de Inspectie begin 2019 vijf organisaties aangeschreven (zie tabel 4 in de bijlage). De organisaties geven aan te zijn begonnen met de aanpak van de achterstanden dan wel hier voorbereidingen voor te treffen. De Inspectie wordt op de hoogte gehouden van de voortgang.

2.3. Grote achterstanden UWV

Het UWV geeft in de Monitor Overheidsinformatie 2017-2018 aan een groot aantal kilometers achterstanden te hebben voor het bewerken en vernietigen van papieren archief uit de periode vanaf 1996. Het betreft archieven met (bijzondere) persoonsgegevens. Het UWV meldde een achterstand met een omvang van ruim 60 kilometer, met een toename van 6 kilometer ten opzichte van de opgegeven achterstand uit de Monitor Overheidsinformatie 2015-2016.

2.3.1. Interventie

De bovengenoemde aantallen vormden aanleiding voor de Inspectie om een inspectiebezoek af te leggen bij UWV. Het bezoek heeft in september 2019 plaats gevonden. UWV heeft na het invullen van de monitor de omvang van de achterstand nog beter in kaart gebracht: in totaal 240 km papieren archief is aanwezig, waarvan 160 km nu al voor vernietiging vatbaar is. Nog niet alles is vernietigd. UWV geeft aan in 2020 alle benodigde opdrachten tot het vernietigen van archief verstrekt te hebben, om de achterstand te kunnen wegwerken.

Ook heeft het UWV zo'n 400 miljoen microfilm beelden. De achterstand is aanzienlijk, in 2019 wordt dit microfilm archief vernietigd. Een klein deel microfilms moet nog geïnventariseerd worden.

2.4. Opgeheven PBO-organen

Met ingang van 1 januari 2015 zijn de product- en bedrijfsschappen opgeheven. Op basis van de Wet opheffing bedrijfslichamen is het Ministerie van Economische Zaken zorgdrager van de nog niet overgedragen of vernietigde archieven. Uit de monitorresultaten van het ministerie is niet duidelijk wat de stand van zaken is van de archieven van deze opgeheven organisaties.

2.4.1. Interventie

Navraag bij Economische Zaken wijst uit dat in de eerste helft van 2019 nog geen (definitieve) gegevens beschikbaar waren van de vereffening van de product- en bedrijfsschappen. Het ministerie heeft toegezegd de Inspectie te informeren over de stand van zaken, wanneer deze gegevens beschikbaar zijn.

2.5. TNO

Uit de monitorresultaten bleek dat er bij TNO sprake was van relatief omvangrijke achterstanden.

2.5.1. Interventie

De Inspectie heeft TNO begin 2019 schriftelijk gevraagd naar de voortgang van het wegwerken van de opgegeven achterstanden. TNO heeft een indicatie van de voortgang gegeven. De Inspectie achtte vooralsnog geen verdere actie nodig.

2.6. **Gecertificeerde instellingen voor jeugdbescherming en jeugdreclassering**

Een paar gecertificeerde instellingen hebben achterstanden opgegeven in de bewerking van hun papieren archieven. Ook geven een paar instellingen aan dat ze om diverse redenen geen archieven kunnen vernietigen.

2.6.1. **Interventie**

De monitorresultaten vormden aanleiding om contact op te nemen met koepelorganisatie Jeugdzorg Nederland. Met de koepelorganisatie is de wenselijkheid van eenduidig beleid op het gebied van archivering besproken. De organisatie heeft de wenselijkheid hiervan onderschreven en heeft daartoe in 2019 actie ondernomen. De gecertificeerde instellingen zijn begonnen met het herzien van de selectielijst, op basis waarvan helder moet zijn wanneer welke archiefbescheiden vernietigd moeten worden en welke bescheiden voor blijvende bewaring in aanmerking komen. De verwachting is dat dit proces in de zomer van 2020 is afgerond, waarna de gecertificeerde instellingen dit binnen hun eigen organisatie kunnen implementeren.

2.7. **Conclusie**

De oorzaken van het niet aanpakken van de achterstanden variëren. Zo gaven enkele organisaties aan geen zicht te hebben op de omvang van de achterstanden, andere organisaties meldden bijvoorbeeld geen vastgestelde selectielijst of geen beleid voor de aanpak van de achterstanden te hebben.

De benaderde organisaties hebben inmiddels alle een eerste stap gezet in het wegwerken van de papieren achterstanden. De Inspectie zal enkele organisaties blijven volgen. Een eerste meetmoment is de Monitor Overheidsinformatie 2019-2020.

Bijlage

Tabellen behorende bij hoofdstuk 2

Nr.	Organisaties die aangeven achterstanden te hebben, waarvan omvang onbekend
1.	Centraal Bureau Rijvaardigheidsbewijzen (CBR)
2.	Universitair Medisch Centrum Groningen
3.	Leids Universitair Medisch Centrum LUMC
4.	Instituut Fysieke Veiligheid (IFV)
5.	Stimuleringsfonds voor de Journalistiek
6.	Bureau Orde van Advocaten Breda Middelburg
7.	Bureau Orde van Advocaten Gelderland
8.	Bureau Orde van Advocaten Noord-Holland
9.	Stichting De Jeugd- & Gezinsbeschermers

Tabel 3. Organisaties die aangeven achterstanden te hebben

Nr.	Aangeschreven organisaties naar aanleiding van omvang achterstand en opgegeven reden om deze niet weg te werken
1.	Autoriteit Financiële Markten
2.	Leids Universitair Medisch Centrum
3.	Universitair Medisch Centrum Groningen
4.	Nederlands Letterenfonds
5.	College ter Beoordeling van Geneesmiddelen

Tabel 4. Aangeschreven organisaties

